

EL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC DEL VENDRELL: PROPOSTES PER A LA SEVA CONSERVACIÓ

PAU ARROYO I CASALS
JOAN MENCHON I BES

L'actual creixement urbanístic del Vendrell, a causa de l'important augment demogràfic que està afectant tota la comarca del Baix Penedès, ha començat a posar en perill la pervivència de nombrosos elements del nostre patrimoni cultural comú. Davant d'aquest fet inqüestionable, cal adoptar un seguit de mesures per evitar la destrucció dels esmentats elements, els quals conformen la identitat del nostre municipi. Així mateix, és necessari establir, a partir d'un estudi rigorós, quins són els elements susceptibles de ser protegits per tal de preservar-los i poder-los cedir a les properes generacions en les millors condicions.

EL PATRIMONI ARQUITECTÒNIC DEL VENDRELL: PROPOSTES PER A LA SEVA CONSERVACIÓ

1. INTRODUCCIÓ

En el moment actual, la capital del Baix Penedès, com la resta de la comarca, està experimentant un important creixement demogràfic a causa de diversos factors, entre els quals cal destacar, potser, l'enclavament geogràfic amb unes infraestructures de comunicació i transport, des del punt de vista quantitatiu, excepcionals.

Lògicament, aquest augment demogràfic, que és previst que s'accentui en els propers anys, comporta una vessant d'especulació urbanística també excepcional, la qual, per motius obvis, amenaça la pervivència de bona part del nostre patrimoni arquitectònic, arqueològic, paisatgístic, etc.

Per aquest motiu es fa del tot indispensable establir, si volem conservar aquells elements més significatius que donen personalitat a la nostra vila, unes normes que possibilitin la preservació del patrimoni cultural del Vendrell, a partir dels valors històrics, artístics, urbanístics, ambientals, paisatgístics, sentimentals, etc. que li són propis.

Es dedueix la necessitat de crear, obligatòriament, un catàleg d'aquells edificis, entorns i elements que contenen un interès excepcional i que requereixen una protecció especial, la qual s'ha d'establir a partir de les normes a les quals fèiem referència.

Cal dir que, ara per ara, és totalment insuficient el que preveu el Pla General d'Ordenació Urbana per fer front a la futura conservació del patrimoni construït del Vendrell (actualment, s'està revisant l'esmentat pla del municipi, el qual data de 1982). També cal deixar constància dels pocs elements que protegeix⁽¹⁾ l'esmentat document (Disposició transitòria tercera, pàg. 209):

Grup A:

- Església parroquial i campanar
- Portal del Pardo i casal dels Guimerà
- Casa Museu del Pardo (antic Museu Arqueològic)
- Ermita de Sant Salvador
- Biblioteca Popular
- Casa pairal d'Àngel Guimerà
- Casa nadiua de Pau Casals
- Casa Museu Pau Casals
- Auditori Pau Casals
- Mercat
- Mosaic de Santiago Padrós (església de Sant Ramon a Comaruga)

Grup B:

- Torre del Puig
- Torre del Cintoí
- Torre del Botafoc
- Torre del Telègraf

En el cas dels conjunts, o entorns urbans, preveu la conservació de:

Grup C:

- Plaça Vella
- Plaça Nova
- Carrer Major

2. JUSTIFICACIÓ

Normalment, quan ens referim al patrimoni històric i monumental, pensem en els grans edificis, en els conjunts monumentals de

renom, en els importants jaciments arqueològics i en les imponents construccions d'enginyeria. Aquesta visió ha deixat en l'ombra una sèrie de peces d'aquest patrimoni que, sense ser tan espectaculars, conformen, ben segur, la part més gran del llegat dels nostres avant-passats.

Una font, un quiosc de músics, una vella torre del telègraf, una cabana de pedra en sec, un portal, la casa d'un indiano o el lloc on va néixer un prohom de la vila conformen el seguit d'edificis amb interès històric, artístic, etnogràfic i sentimental del patrimoni particular dels nostres pobles i comarques. Sovint no es tracta, per si soles, d'obres d'una extremada qualitat tècnica o artística, o d'una importància en l'esdevenir històric, però, en el seu conjunt, són l'essència feta pedra d'un lloc, d'un poble, d'una comarca. Són, sens dubte, part d'aquella quotidianitat que moltes vegades passa desapercebuda fins que amb el pas del temps, desapareix de les nostres ninetes.

Tots aquests elements, tan individualment com conjunta, amb les interrelacions que es poden establir a nivell històric, formen part d'una època o d'una cultura i exemplifiquen una manera diferent d'entendre el món i d'apropar-se a la natura.

Per aquest motiu, qualsevol element, per insignificant que ens sembli, comporta un seguit de valors que cal conservar per tal de poder-los transmetre a les generacions futures.

En el moment actual, l'estat de conservació d'aquests monuments, principalment de tipus arquitectònic, no presenta les condicions més adequades. La situació legal, sovint confosa, la propietat privada moltes vegades poc sensible, o el simple abandonament o incapacitat de poder afrontar la seva protecció, porten a tenir sovint un patrimoni en un estat força llastimós.

Es crea així un cercle viciós difícil de trencar, en el qual el mal estat del patrimoni implica tant la seva degradació com el menyspreu i el desconeixement, de manera que continua ignorant-se la necessitat de la seva correcta dignificació.

Així doncs, cal intervenir sobre aquests elements, establint, a priori, uns criteris claus d'aplicació universal. És fonamental que aquests

criteris parteixin del total respecte per l'obra original per tal de no esborrar els valors a què fèiem referència, sense oblidar que s'han de combinar, però, amb les noves necessitats d'una societat al final del mil·lenni.

3. CRITERIS I NORMES PER A LA GESTIÓ I LA PROTECCIÓ

En aquest apartat intentarem establir uns paràmetres a tenir en compte per a la gestió i la protecció del patrimoni edificat del Vendrell.

La gestió i la protecció s'han de realitzar des d'una premissa bàsica: cal contextualitzar-les en una ciutat en canvi, de base econòmica, fonamentalment, de serveis i de turisme, que necessita una revifalla quant a ofertes culturals. És també una població amb un llegat històric i patrimonial que ha de saber aprofitar i utilitzar de forma conjunta, oferint una oferta cultural global de cara al factor turístic, i alhora diversa, especialitzant els diferents monuments o equipaments culturals, per a aquests visitants forasters, però especialment per al públic local i comarcal.

3.1. Proposta de gestió

La gestió del patrimoni immoble del Vendrell ha de partir de dues premisses bàsiques:

1. La seva gestió s'ha d'abordar des de diversos punts, tots ells diferents, tots ells necessaris i imbricats: històric, arqueològic, divulgatiu, de conservació i manteniment, turístic, urbanístic, etc.

2. Les actuacions que s'han de realitzar hauran de ponderar-se a partir d'aquestes perspectives en el context de la recuperació del nucli i de les barriades històriques del Vendrell. També caldrà fer-les pensant en el caràcter turístic de la zona, més quan s'està iniciant la política d'oferta turística de tipus cultural i de cap de setmana, especialment fora de la temporada d'estiu.

A partir d'aquí, podem dir que entenem com a gestió del patrimoni edificat un seguit de directrius, actuacions i programes a desenvolupar.

par, els quals tenen unes finalitats ben clares: la catalogació dels béns d'interès, l'establiment d'una protecció legal, l'elaboració d'un projecte de dinamització i difusió (en el cas d'equipaments municipals de tipus social o cultural) i, finalment, l'elaboració de projectes de restauració i de rehabilitació en el context del planejament urbanístic. Cal que diguem que, en el present treball, només ens mourem en els dos primers aspectes.

3.2. Criteris generals de protecció

La protecció del patrimoni immoble del Vendrell ha de partir d'uns criteris els quals, com ja hem dit anteriorment, es basen en una premissa fonamental: el total respecte per l'obra original.

Aquests criteris s'estableixen en els següents punts:

1. El patrimoni edificat s'ha de veure com un element essencial per a la comprensió i l'estudi de la història de l'urbanisme del Vendrell i, com a tal, s'ha d'abordar des d'una òptica diacrònica.

2. Aquest patrimoni s'ha d'entendre com un element fonamental per al coneixement de la tecnologia i de l'art de diferents moments històrics.

3. El patrimoni immoble s'ha d'entendre com un element primordial en l'estètica del paisatge de la vila. Per aquest motiu, cal mantenir-lo respectant les característiques que li són pròpies (volumetries, relació espais buits/plens, colors, textures, formes, materials, etc.).

4. Aquest patrimoni s'ha d'entendre com l'herència històrica dels nostres avantpassats i, des d'aquesta vessant, com a testimoni d'excel·lència de la seva vida i de la seva època.

3.3. Modalitats i normes de protecció

S'estableixen diferents normes de protecció, que afecten els diferents béns del catàleg, a partir de la classificació d'aquests béns en

diferents modalitats, segons l'abast dels valors que cal protegir. Així, s'estableixen sis Modalitats de Protecció (MP):

- MP-1: per a edificis i construccions d'enginyeria en la seva totalitat.
- MP-2: per a parts concretes d'edificis (façanes, torratxes, cobertes, etc.).
- MP-3: per a elements puntuals d'edificis (elements constructius i decoratius).
- MP-4: per a jaciments arqueològics.
- MP-5: per a conjunts urbans.
- MP-6: per a conjunts rurals.

Els béns del catàleg, com veurem posteriorment, s'agrupen segons aquestes Modalitats de Protecció. Igualment, aquestes modalitats són les que determinen les normes concretes de protecció.

3.3.1. MP-1. Edificis i construccions d'enginyeria en la seva totalitat

Els béns inclosos en aquest grup resten totalment protegits. Això vol dir que el bé, amb totes i cadascuna de les seves parts —ja siguin estructurals, funcionals o decoratives—, no pot ser modificat ni destruït. S'han de mantenir totes les seves característiques originals. Això, però, no exclou que s'hi puguin fer intervencions per tal de garantir-ne la conservació.

El criteri en el qual s'ha d'emmarcar qualsevol intervenció sobre un bé d'aquest nivell de protecció ha de fer possible el fet de garantir el respecte per l'obra original; és a dir, cal mantenir la identitat i l'autenticitat de l'obra. Perquè això sigui així, és fonamental entendre perfectament la realitat física de l'immoble i la cultura constructiva del moment històric en el qual es va edificar. La intervenció ha de respectar els elements materials de l'edifici —no tan sols els formals— i ha de permetre la recuperació dels materials i les tècniques constructives pròpies del moment del seu bastiment. Només així serà possible recuperar l'esperit o l'essència de l'immoble, sense distorsionar o modificar en excés la concepció original de l'edificació. Igualment és important estudiar, per tal de possibilitar-ne la conservació, les intervencions històriques.

Cal Miquelot. Edifici inclòs en el grup MP-1. L'actual imatge correspon a la remodelació efectuada el 1922 segons l'estil noucentista. En el moment actual, aquest edifici presenta un deplorable estat d'abandó. (Fotografia: Pau Arroyo. Març 1997).

En les parts estructurals i funcionals d'un bé immoble d'aquest grup (murs de càrrega, pilars, trespols, teulades, terrats, escales, paviments, revestiments, balustrades, etc.), només es permeten treballs de rehabilitació, entesos a partir de la reposició dels seus materials constituents per d'altres d'iguals característiques.

Les parts que presenten aspectes formals com els revestiments —estucs, esgrafiats, pintures murals—, les obertures —arcs, llindes, muntants, etc., moltes vegades amb decoració esculpida—, els enfeixinats, etc., només podran ser objecte de treballs de conservació-restauració.

Només es permeten intervencions aprovades prèviament per una comissió interdisciplinària de tècnics en la conservació de patrimoni cultural.

3.3.2. MP-2. Parts concretes d'edificis

En aquest cas només queden protegides determinades parts dels béns. Aquestes parts, de caràcter estructural o formal, no poden ser destruïdes i només podran patir tractaments de rehabilitació i de conservació-restauració. En canvi, la resta del bé podrà ser modificat i, per tant, podrà patir actuacions de nova construcció.

Ha de quedar clar que, en el procés d'intervenció en les parts no protegides, caldrà prendre totes les mesures oportunes per garantir el fet de no afectar, en absolut, les parts protegides.

Lògicament, s'han d'especificar concretament les parts que han de ser protegides dels béns afectats per aquest nivell de protecció. Aquestes parts (façanes, cobertes, escalinates, torratxes, trespols, etc.) s'han de determinar a partir d'un estudi cas per cas. En aquest treball, però, proposem un seguit de béns que són susceptibles de ser afectats per aquest nivell de protecció. Evidentment, podria donar-se el cas, després del citat estudi, que algun d'aquests immobles requerís que fos inclòs en la MP-1.

3.3.3. MP-3. Elements puntuals d'edificis

En aquest cas resten protegits elements puntuals —constructius o decoratius— d'interès presents en béns que poden no tenir una rellevància especial. Aquests elements no podran ser modificats ni destruïts. Només podran patir tractaments de conservació-restauració. En canvi, la resta del bé podrà ser modificat i, per tant, podrà patir actuacions de rehabilitació o de nova construcció, exceptuant, lògicament, els béns que formen part de la MP-1.

Generalment, en el cas d'enderrocament de l'edifici que conté l'element protegit, aquest caldrà retirar-lo prèviament i emmagatzemar-lo en unes condicions òptimes de conservació per tornar-lo a ubicar després en l'edifici construït de nou. Es permet un emplaçament diferent dins del mateix immoble per raons evidents de tipus constructiu o bé estètic.

En el cas que el propietari no se'n vulgui fer càrrec, se n'haurà

de fer càrrec l'autoritat municipal, la qual té l'obligació de salvaguardar i conservar el bé en les millors condicions possibles.

3.3.4. MP-4. Jaciments arqueològics

Els béns inclosos en aquest grup resten totalment protegits. Això vol dir que el bé, amb totes i cadascuna de les seves parts, no pot ser modificat ni destruït. S'han de mantenir totes les seves característiques originals. Això, però, no exclou que s'hi puguin fer intervencions per tal de garantir-ne la conservació.

El criteri en el qual s'ha d'emmarcar qualsevol intervenció sobre un jaciment arqueològic ha de fer possible el fet de garantir el respecte per l'obra original. En aquest cas només es podran efectuar treballs de conservació-restauració. Cal dir, però, que en casos especials es pot preveure la reconstrucció total o parcial de les estructures arquitectòniques del jaciment.

Les intervencions de conservació-restauració o de reconstrucció dutes a terme en jaciments arqueològics hauran de ser aprovades, prèviament, per una comissió interdisciplinària de tècnics en la conservació de patrimoni cultural.

3.3.5. MP-5. Conjunts urbans

En els conjunts urbans és indispensable conservar la seva identitat i autenticitat. Per aquest motiu, els edificis no protegits especialment en la MP-1 i MP-2 que formin part d'aquests conjunts hauran de respectar un seguit de condicions, les quals s'han d'establir adaptant i millorant les recollides a la Disposició transitòria tercera del Pla General d'Ordenació Urbana del municipi.

3.3.6. MP- 6. Conjunts rurals

Els béns que formen part d'un conjunt rural resten totalment protegits. Aquests béns no poden ser modificats ni destruïts. S'han de mantenir totes les seves característiques originals. Això, però, no ex-

clou que s'hi puguin fer intervencions per tal de garantir la seva futura pervivència.

El criteri en el qual s'ha d'emmarcar qualsevol intervenció sobre un conjunt rural ha de fer possible el fet de garantir el respecte per l'entorn natural i per tots els elements, construïts per l'home, que són originals per tal de mantenir la identitat i l'autenticitat de l'indret. En aquest cas es podran efectuar treballs de conservació-restauració i de rehabilitació dels elements construïts existents. Igualment, es podrà incidir sobre el medi natural tenint en compte, però, les característiques pròpies del lloc, especialment pel que toca a les varietats autòctones, referent a la flora i a la fauna.

Les intervencions en conjunts rurals hauran de ser aprovades, prèviament, per una comissió interdisciplinària de tècnics en la conservació de patrimoni cultural i natural.

En aquest cas, caldrà establir una normativa específica que determini les característiques de les edificacions de nova planta que s'hi vulguin realitzar.

4. CATÀLEG

En primer lloc, cal dir que el catàleg que proposem incorpora altres catàlegs existents i els amplia. Evidentment, no volem presentar una relació de béns tancada, ja que, probablement, hi ha més elements susceptibles de ser-hi inclosos.

En segon lloc, cal fer saber que s'han recollit els renoms —quan en tenen— dels béns del catàleg. En els cas que un mateix bé hagi tingut, al llarg de la història, més d'una denominació, s'han fet constar totes, de la més actual (ja que és la que emprem ara per reconèixer-lo) a la més antiga. Igualment, en molts casos, es recull l'any o l'època de construcció dels béns.

També cal dir que la inclusió en una MP o en una altra, referent als dos primers grups (edificis en la seva totalitat o parts d'edificis) és també una proposta oberta. Cal un estudi més aprofundit per establir, de manera definitiva, la categoria que pertoca a cada bé.

MP-1. Edificis i construccions d'enginyeria en la seva totalitat

DENOMINACIÓ

Antic Hospital (1880)
Antic Sanatori Marítim de Sant Joan de Déu (1929)
Biblioteca Popular (1920)
Ca l'Alegret
Ca l'Aleu (1914)
Ca l'Álvarez (circa 1880)
Ca l'Amadeu
Ca l'Angrill
Ca l'Antic
Ca l'Eures

Ca la Cotillaire / Cal Padró (s. XVIII)
Ca la Genera o Cal Guitarró
Cal Cargol / Vil·la Teresa / Quinta Amèrica (1892)
Cal Casellas (inici s. XX)

Cal Castellví (1910)
Cal Galan i torre de guaita (anterior a 1860)
Cal Galofré / Cal Carner (1704)
Cal Gibert *
Cal Guimerà / Cal Ximet (s. XIX-XX)
Cal Maginet (finals s. XIX)
Cal Mas d'en Gual / Cal Lleó
Cal Miquelot (1599-1917-1922)

Cal Mumbrú (1907)
Cal Palau Fontana / Cal Ribas / Cal Fons (s. XVIII-XX)
Cal Pau Nin
Cal Perera (1932)
Cal Rovira
Cal Rovira
Cal Sangüesa
Cal Simó Recasens (inici s. XVIII)

Cal Socias / Cal Traus (1912)
Cal Vidal (s. XIX)
Cal Xenda (1913)
Capella de Fàtima
Casa
Casa

ADREÇA

Ctra. de Santa Oliva, 17

 Av. del Sanatori
 C. de Jaume Carner, 18
 C. del Nord, 35
 Pl. Nova, 15
 C. de Prat de la Riba, 1 / C. del Dr. Robert
 C. de Sant Magí, 62
 La Rambla, 14
 C. de Santa Anna
 C. de Santa Anna, 25 / C. de la Barceloneta Baixa
 C. Alt, 5
 Pl. Vella, 5 / C. Alt

 C. del Dr. Robert
 C. de les Garrofes, 16 / C. de la Muralla

 C. de Jaume I, 2 / C. de Prat de la Riba

 C. Major, 12 / C. de la Muralla
 C. Nou, 1-3 / C. de les Quatre Fonts
 C. del Dr. Robert, 42
 C. de Santa Anna, 8
 C. d'Orient, 1
 C. Nou, 15 / C. de la Cometa
 C. de Prat de la Riba, 2 / C. de Sant Miquel, 8
 Pl. Nova, 3

 C. dels Cafès, 15
 Pl. Nova, 12
 C. del Dr. Robert, 4
 Pl. Nova / C. de Montserrat
 C. de Santa Anna, 32
 C. Nou, 20
 C. de les Quatre Fonts, 1 / C. del Portal / C. de l'Om
 C. de Prat de la Riba, 6
 Pl. de Francesc Macià, 1
 C. del Dr. Robert, 6
 C. de la Pau, 12
 Av. Palluriana, 79 / C. de Saragossa
 C. Alt, 60

- Casa**
Casa de la Vila (s. XVIII-XX)
Casa de les Monges Velles
Casa del Pardo (s. XVII)
Casa del Tancat de la Plana / Casa de B. Socies (1880)
Casa dels Fontana (circa 1870-1880)
Casa Museu de Pau Casals (1909-1931)
Casa nadiua de Pau Casals (1855)
Casa rectoral (1794)
Caseta i jardins de la Fassina de Ca l'Escori
Celler de la Cooperativa Agrícola
Cementiri de Sant Vicenç de Calders
Cementiri del Vendrell i mausoleus (s. XIX)
Col·legi de les Carmelites (1881)
Edifici del Banc Centralhispano
El Casinet (s. XIX)
Ermita de Sant Salvador de Mar (s. XII)
Església de Sant Ramon (1957)
Església de Sant Vicenç de Calders (1781-1796)
Església parroquial de Sant Salvador (1732-1786)
Estació de ferrocarril (1861-1864)
Mas Borràs (documentat 1574)
Masia Blanca
Masia del Canemàs
Masia del Fons
Masia del Francàs (s. XV-XIX)
Masia dels Masos (s. XIX)
Masia Sangüesa
Masia Socias
Mercat Municipal (1887)
Molí del Magre / Masia del Bombo
Pont de França (1887)
Pont de la carretera de Tarragona (1900)
Portal del Pardo / Casal dels Guimerà (s. XVI-1623)
Teatre Tívoli
Torre del Botafoc (1874)
Torre del Cintoí (s. XI-XII)
Torre del Puig (1874)
Torre del Telégraf
Vil·la Antonieta
Vil·la Buenaventura (1933)
Vil·la Ramona (1920)
- C. Major, 23
 Pl. Vella, 1
 Pl. de Francesc Macià, 8
 C. Major, 14
 Av. del Tancat de la Plana, 24
 C. de la Muralla, 18
 Av. Palfuriana, 14
 C. de Santa Anna, 2
 C. de Mar, 6
 C. Camí de Tomoví, 5
 Cra. de Valls, 15
 Ctra. de Valls, 26
 C. del Dr. Robert
 Pg. Marítim de Sant Salvador, 12
 Pl. de l'Ermita
 C. de l'Església / C. del Monestir de Montserrat
 Pl. Vella, 2
 C. de Jaume Carner, 20
 Ctra. C-246
 Ctra. N-340
 C. Francolí, 14
 Pl. del Mercat
 Ctra. C-246
 C. de Jaume Carner
 C. Major, 25
 C. dels Cafès / C. de Sant Magí
 C. de Vilafranca, 12
 Av. de la Generalitat, 1
 Pg. Marítim de Coma-ruga, 4 / C. dels Xipresos, 3

Casa del carrer del Dr. Robert número 26, construïda el 1853, inclosa en el grup MP-2. Aquest edifici, la façana principal del qual era feta amb pedra treballada, estucs i esgrafiats, va ser enderrocat al mes de setembre de 1997. (Fotografia: Pau Arroyo. Març, 1997).

Vil·la Torres (1910)

Xalet Álvarez

Xemeneia de Ca l'Escori (circa 1957)

C. de Vilafranca, 25

Cra. de Santa Oliva, 1 / C. Camí de
Tomoví, 4

Ctra. de Valls

MP-2. Parts concretes d'edificis**DENOMINACIÓ**

Antiga fàbrica d'alcohols Rovira

Auditori Pau Casals (1981)

Botiga de Cal Mumbrú (1907)

Ca l'Altet

Ca la Rosa Toldrà

Cafè d'Espanya / L'Orfeó

Cal Calmet (1808)

Cal Cap de Ferro (s. XVI-1742)

Cal Chaparro

Cal Cintet

Cal Corbella

Cal Covit

Cal Jornet

Cal Nin

Cal Pigallo

Casa

Casa

Casa

Casa

Casa

Casa

Casa

Casa (1853) *

Casa

Casa

Casa

Casa

Casa

Casa

Casa

Casa

Casa

Casa

Casa

Casa

Casa

Casa

Casa

ADREÇA

Ctra. de Valls, 40

Av. Palfuriana

Pl. Nova, 3

C. del Nord, 1 / C. dels Cafès

C. de Santa Anna

C. dels Cafès, 17

C. de la Muralla, 31

C. del Dr. Oliver, 20

C. de les Quatre Fonts, 18

C. de Mar, 18 / C. de la Cometa

C. del Dr. Robert, 12

C. de Santa Anna, 26

C. dels Cafès / C. de Sant Miquel

C. de Sant Magí, 34-38 / C. del Progrés

C. del Dr. Oliver

C. Nou, 82

C. Nou, 40

C. de les Garrofes, 14

C. Alt, 23

C. Alt, 11

C. Alt, 13

C. Alt, 15

C. del Dr. Robert, 26

C. del Dr. Robert, 46

C. del Dr. Robert, 48

C. del Dr. Robert, 50

C. de Sant Miquel, 1 / C. Alt

C. de les Quatre Fonts, 16

Cra. de St. Salvador / Pg. Marítim de
St. Salvador

Pg. Marítim de Sant Salvador, 9

Pg. Marítim de Sant Salvador, 10

Pg. Marítim de Sant Salvador, 15

Av. Palfuriana, 1 / Pl. de St. Salvador

Av. Palfuriana, 55 / Pg. Marítim de
Sant Salvador

C. del Dr. Robert, 36

C. Nou, 72

Casa	C. de les Garrofes, 5
Casa	C. de la Muralla, 2
Casa	C. de la Muralla, 12
Casa	C. de la Muralla, 16
Casa	C. de la Libertat, 3
Casa	C. d'Andreu Nin, 5
Casa	C. d'Andreu Nin, 7
Casa	C. d'Andreu Nin, 16
Casa	C. d'Àngel Guimerà, 11
Casa	C. d'Àngel Guimerà, 6
Casa	C. Alt, 26
Casa	C. de la Muralla, 9
Casa	C. de la Muralla, 15
Casa	C. dels Cafès / C. de Montserrat
Casa de l'Hostal de les Palmeres	Pg. Marítim de Coma-ruga, 21 / Av. Palfuriana
Casa de la Fonda del Centre	C. dels Cafès, 4
Casa del Dr. García	C. del Dr. Robert, 10
Casa Trillas «Arengadeta»	Pl. del Mercat, 2
Estany de Coma-ruga (1946)	C. d'Antoni Gaudí / Av. del Balneari
Farmàcia Magriñà (1899)	C. Alt, 33
Farmàcia Rovira	C. de Prat de la Riba, 8
Jardins del Tívoli	C. dels Cafès
Les voltes	Pl. Nova, 17, 18 i 19
Museu Deu / Cal Rabassó (després 1906-1995)	Pl. Nova, 6
Xalet	C. de Vilafranca, 23
Xalet	C. de Vilafranca, 19
Xalet (1911) *	C. de Vilafranca, 16
Xalet (1911)	C. de Vilafranca, 14
Xalet Sardà	C. de Vilafranca, 21
Xalet Saumell	C. de Vilafranca, 27

MP-3. Elements puntuals d'edificis

DENOMINACIÓ

ADREÇA

Arcada de l'antic edifici de l'hospital medieval	C. de Mar
Capelleta de façana	C. Cristina Alta, 7
Capelleta de façana (Sant Sebastià)	C. de la Muralla, 2
Capelleta de façana (Santa Anna)	C. de Santa Anna, 37
Capelleta de façana (Santa Anna)	C. dels Trulls, 11
Capelleta de façana de Cal Miquelot (Sant Miquel)	C. de Sant Miquel

Clau d'arc de pedra amb l'escut del Vendrell esculpit amb la data de 1770 a l'arcada del vestíbul de la Casa de la Vila	Pl. Vella, 1
Clau d'arc de pedra amb la data de 1797 a Cal Magre	C. dels Cafès, 3
Columna circular amb capitell i base de pedra de Ca la Roig	C. Alt, 8
Cornisa de pedra	C. Nou, 10
Creu de terme (s. xv-xvi)	C. del Monestir de Poblet / Av. Brisamar
Creu del Faci (1905)	Camí Ral
Element arquitectònic	Antic camí de Sant Vicenç
Estela discoïdal (?) al pilar de pedra de la botiga Vives	C. Alt, 3
Finestra de pedra amb arc de mig punt	C. de Mar
Fita del Terme de Sant Vicenç de Calders	Camí Ral
Font de l'ermita (1907)	Pl. de l'Ermita
Font de la Carnisseria	C. de la Carnisseria, 16-18
Font de la Menya	C. de la Font de la Menya, 5
Font pública	C. del Pou / C. de la Barceloneta
Font pública	C. de la Cristina Baixa, 29
Font pública	C. de la Cristina Baixa, 87
Font pública	C. de Roda
Forn de pa de l'antiga espardenyeria Puig	C. del Peix, 1
Làpida a la façana de Cal Guimerà (1909)	C. de Santa Anna, 8
Làpida de pedra a la façana de l'església de Sant Salvador (s. xviii)	Pl. Vella, 2
Làpida de pedra a la façana de la casa nadiua de F. Palau Rabassó	C. de Mar, 12
Làpida de pedra a la façana de la casa nadiua de Pau Casals (1927)	C. de Santa Anna, 2
Làpida de pedra a la façana de la casa nadiua de R. Ramon i Vidales	C. de Mar, 4
Linda de pedra amb decoració esculpida	C. de Mar, 30
Linda de pedra amb la inscripció AH JIBER (s. xvii-s. xix)	C. Major, 11
Linda de pedra amb un escut esculpit i la data de 1599, muntants i balconada a la façana de Cal Miquelot	C. de Prat de la Riba, 6
Lloses i mènsules dels balcons	C. del Racó, 12
Mil·liari (s. i-ii dc)	C. Jaume Carner
Monument a Pau Casals de J. M. Subirachs	Pl. Bach
Monument als Castellans de J. Cañas	C. de Jaume Carner
Mosaic de Santiago Padrós de la piscina del Tabaris	C. de l'Arc de Berà / C. Josep Pla / Av. de la Generalitat

Llinda de pedra amb un escut esculpit amb la inscripció AH JIBER, situada en una finestra de l'edifici del carrer Major, 11. Aquest element forma part del grup MP-3 del catàleg. (Fotografia: Pau Arroyo. 1 d'octubre de 1997).

Mosaic de Santiago Padrós de la Torre Padrós

Mosaics de Santiago Padrós de l'església de Sant Ramon (1964)

Mosaics de Santiago Padrós del Balneari de Coma-ruga

Mosaics de Santiago Padrós del Cinema Brisamar

Paviment de llambordes del carrer de Santa Anna

Pilars de l'antic edifici de la Carnisseria

Plafó de ceràmica decorada a la façana de mar de la Casa Museu Pau Casals (s. xviii)

Plafó de ceràmica decorada a la façana de mar de la Casa Museu Pau Casals (s. xviii)

Porta de fusta de Cal Mingo Rieru

Portal amb la data de 1760 a la clau de l'arc

Portal amb la data de 1794 a la clau de l'arc de la casa Rectoral

Portal amb una roda esculpida i la data de 1853 a la clau de l'arc

Pg. Marítim de Coma-ruga, 40 /
C. de Sant Martí del Canigó, 1

C. de l'Església / C. del Monestir de Montserrat

Av. del Balneari

Av. Brisamar / C. Jacint Verdaguer

C. de Santa Anna, del núm. 9 al 94

C. de la Carnisseria / C. de la Muralla, 16

Pg. Marítim de Sant Salvador

Pg. Marítim de Sant Salvador
C. Nou, 13 / C. de la Cometa

C. del Racó, 5

C. de Mar, 6

C. d'Àngel Guimerà, 24

Portal de pedra amb arc de mig punt de Ca la Patus	C. de Mar, 29
Portal de pedra amb arc de mig punt de Cal Guardiola	C. de Mar, 47
Portalada de maons	C. de Puig i Llagostera, 1 o 3
Portalada de pedra amb clau d'arc amb l'escut del Vendrell esculpit amb la data de 1775 a la façana lateral de la Casa de la Vila	C. de Mar
Premsa de lliura de Cal Mas Borràs (1853)	Sant Vicenç de Calders
Reixes de ferro dels balcons de Ca la Cotillaire (s. XVIII)	C. Alt, 5

MP-4. Jaciments arqueològics

DENOMINACIÓ

Camí de Sant Vicenç de Calders al mar (ibèric)
 Cementiri de Sant Vicenç (ibèric)
 El Francàs o Fondo de l'Escandall (romà)
 Ermita de Sant Salvador (romà)
 Karting Club El Vendrell (ibèric/romà)
 La Devesa (ibèric/romà)
 Les Albardes (ibèric/romà)
 Les Madrigueres (romà)
 Mas d'En Gual (ibèric)
 Pedrera de Mas Borràs (probablement romana)
 Torrent de Mas Güell (romà)
 Turó de la Pallissa Cremada (ibèric)
 Via Augusta i Camí Ral (romà/medieval)

MP-5. Conjunts urbans

DENOMINACIÓ

IDENTIFICACIÓ

Carrer Alt	
Carrer de la Baixada de Sant Miquel	
Carrer de les Quatre Fonts	
Carrer Major	
Plaça de les Garrofes	
Plaça Nova	
Plaça Vella	
Placeta de Jaume I	
Sant Vicenç de Calders	
Sector A del carrer del Dr. Robert	Edificis núm. 10 i 12

Sector B del carrer del Dr. Robert	Edificis núm. 46,48 i 50
Sector del carrer Alt	Format per les cases, núm: 11, 13 i 15
Sector del carrer de Vilafranca	Format pels xalets modernistes, núm: 12, 16, 19, 21, 23, 25 i 27
Tram del carrer de la Carnisseria	Del carrer de la Muralla al carrer Major
Tram del carrer de la Muralla	Del carrer de la Carnisseria a la plaça Nova
Tram del carrer de Mar	Des del carrer dels Trulls fins a la plaça Vella

MP- 6. Conjunts rurals

DENOMINACIÓ

Muntanya del Puig amb la torre, les dues pedreres i els dos forns de calç

Muntanya i pedrera del Forcada

Pedrera de la Masia del Bassa

* Edificis que han estat enderrocats amb posterioritat a la confecció d'aquest catàleg.

NOTA

(1) Al punt 3 de l'Article 20 del Pla General del Vendrell (1982), s'especifica: «Su mención en el Catálogo complementario de este Plan General, supone la prohibición de obras de derribo, transformación o mutación de las características del edificio o su sitio y de su entorno ambiental, pudiéndose autorizar únicamente obras de restauración y conservación y usos idóneos a los valores que se pretenden proteger» (pàgs. 17 i 18). A més a més, al punt 2 de la Disposició transitòria tercera es diu: «Mediante normas a elaborar y aprobar posteriormente se concretarán las medidas de protección para los grupos A) y B)» (pàg. 209). Cal dir que, en el moment actual (maig de 1997) encara no s'han elaborat les citades normes de protecció.

Al punt 1 de l'Article 20 del Pla General també es diu que s'ha de formar un Catàleg dels béns immobles d'interès artístic, històric, arqueològic o típic i dels espais naturals d'interès, i mentre es procedeix a la redacció d'aquest catàleg —el qual, en el moment actual, encara no s'ha efectuat— servirà la relació d'edificis recollida a la Disposició transitòria tercera a què fèiem referència i que relacionem al punt número 1 del nostre treball.

6. BIBLIOGRAFIA

AD. *Coneguem la comarca: el Baix Penedès*. El Vendrell. Centre de Recursos Pedagògics del Baix Penedès. 1991.

Carta arqueològica del Baix Penedès: el Vendrell.

Catalunya romànica. Vol. xix. El Penedès-l'Anoia. Fundació Gran Enciclopèdia Catalana. Barcelona. 1992.

INGLÉS, JM / CABRÉ, V. *Atlas comarcal 4. El Vendrell*. El Vendrell. Institut d'Estudis Penedesencs. 1982.

Inventari de Protecció del Patrimoni Cultural Europeu (IPCE). Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya. Arxiu Històric d'Urbanisme, Arquitectura i Disseny. Tarragona.

Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. El Baix Penedès. El Garraf. Barcelona. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. 1991.

Inventario del Patrimonio Arquitectónico de Interés Histórico Artístico. Ministeri de Cultura. Direcció General del Patrimoni Artístic, Arxius i Museus. Madrid.

Llista de la Disposició transitòria tercera del *Pla General d'Ordenació Urbana del Municipi del Vendrell*, que fa les funcions de Catàleg de les construccions o edificis d'interès artístic, històric, arqueològic o típic i dels llocs i punts naturals d'interès. Ajuntament del Vendrell.

7. AGRAÏMENTS

Cal agrair la participació de diferents persones en la confecció del catàleg del patrimoni immoble que presentem, gràcies a les quals hem pogut recollir moltes de les diverses denominacions que, històricament, han identificat aquests elements. També han fet possible la incorporació al catàleg de diversos béns no previstos inicialment. Les persones que han col·laborat són: Salvador Arroyo, Remei Esteban, Jaume Ruat i Gemma Sabaté.